

RUSEPROSJEKTET I VARPA

ÅRSRAPPORT FOR 2016

Fangststatistikk laks, sjøørret, oppdrettslaks, ål og innlandsfisk fra rusa i Varpa mai – oktober 2016. Gjennomgang av driften av rusa, og resultatene fra årets prosjekt. Evalueringer og vurderinger. Oversikt sportsfiskefangstene i 2016. Statsstikker for de 7 årene rusa har vært i drift

Innhold:

Side 1: Innholdsfortegnelse og kart

Side 2: Forord

Side 3: Kort oppsummering av ruseprosjektet i Varpa 2016

Side 5: Sportsfisket 2016

Side 6: Arbeid/Tidsbruk 2016

Side 8: Evalueringer/vurderinger 2016

Side 10: Gjennomgang av årets drift av rusa

s. 10 Drift s. 10 Fangstene s. 12 Størrelsen på laks og sjøørret og tidsrom for oppgang

s. 12 Vinterstøinger s. 13 Fisk med skader s. 13 Garnskader s. 14 Lus

s. 15 Oppsyn/Ulovlig garnfiske s. 15 Ål

Side 17: Statistikk for de 7 årene rusa har vært i drift

Side 19: Vurderinger etter 2016-sesongen og momenter for 2017 sesongen

Forord

I 2016 var det 7. året på rad at rusa var i drift i Varpa, på samme plass og med et tidsrom fra isen gikk av vatnet om våren og til den begynte å legge seg om høsten. Rusa ble satt ut tidligere enn noen gang; 7. mai, og ble tatt opp 18. oktober, noe som er litt tidligere enn de fleste årene rusa har vært ute. I alt 158 driftsdøgn.

Generelt var det bra vassføring i Varpelva til et stykke ut i august, da var det nesten tørre elver i hele vassdraget til månedsskiftet august/september, hvor det ble regn og stigende elver og med en svært god oppgang av fisk første del av september. I oktober var elvene svært små. Juli (fram til ca. 20. juli) var den beste måneden for oppgang av fisk.

Det er grunn til å stille spørsmål om laks og sjøørret har hatt gode gyteforhold denne høsten. Elvene ble bare mindre og mindre utover i oktober, og vannstanden var på et minimum fra midten av oktober og til midten av november. Det var så lite vassføring at i mesteparten av elvene la det seg tjukk is da frosten kom. Kun i partier der det var mest strøm var det isfritt.

I alt ble det registrert 501 laks, og 2016 var det 3. beste oppgangsåret for villaks så lenge ruseprosjektet har vært. For sjøørret og ål har det vært en rekordstor registrering i rusa. Kvaliteten på laks og sjøørret var meget god. Det kom opp 10 oppdrettslaks.

Årets ruseprosjekt er økonomisk støttet av Fylkesmannen i Nordland, Miljødirektoratet, Nordland Fylkeskommune, Cermaq, Ellingsen Seafood, Nordlaks og The Quartz Corp. Den økonomiske støtten i 2016 utgjorde ca. 80 % av kostnaden for å drifte prosjektet, dvs. en dugnadsinnsats på 20 % for at prosjektet skulle kunne fullføres i henhold til planen.

Det er svært mye kunnskap som kommer ut av prosjektet, og årets ruseprosjekt viser helt konkret tallet på oppgått laks, sjøørret, oppdrettslaks og ål. I tillegg viser det at det er lite lus på fisken i våre områder, og at særlig sjøørreten har svært gode forhold nå. Det er interessant å merke seg det store oppsvinget i registrerte ål som har vært de to siste årene.

Det er sterkt ønskelig å få ruseprosjektet inn i ei langvarig satsing. Fakta og kunnskap fra prosjektet kommer både det offentlige, oppdrettsnæringa, kommunene og allmennheten til gode.

Innbundet utgave av ruserapporten har med de 3 delrapportene fra 2016-sesongen.

Drag, desember 2016

Stig Tangen

Foto forsiden: *Mona Stensholdt*

KORT OPPSUMMERING AV RUSEPROSJEKTET I VARPA 2016

Antall driftsdøgn: 158

Fangsttall

	<u>2016</u>	<u>2015</u>	<u>2014</u>	<u>2013</u>	<u>2012</u>	<u>2011</u>	<u>2010</u>
Totalfangst: *	1435	1206	995	678	1170	905	603
Villaks	501	432	702	366	813	375	270
Sjøørret	370	313	59	115	82	216	155
Oppdrettslaks	10	0	3	4	4	9	10
Regnbueørret	0	0	0	0	0	0	13
Pukkellaks	0	0	1	0	1	1	0
Innlandsrøye	139	113	93	106	129	66	25
Innlandsørret	187	131	53	69	88	120	89
Ål	228	217	44	18	53	123	73
Smolt	33	20	14	13	26	46	59
Lakseyngel	60	66	27				

Smolt og lakseyngel er ikke medregnet*

Størrelse på villaksen i 2016

Det var flest laks i størrelsesgruppe 600 – 699 mm; 144 stk, 28, 7 % av total oppgang.

Nest flest laks var det i størrelsesgruppe 700 – 799 mm; 135 stk, 26, 9 % av total oppgang.

Dette viser at av årets oppgang var 55, 6 % med størrelse 600 – 799 mm.

Størrelse på sjøørreten i 2016

172 sjøørret var mellom 300 og 399 mm; 46,5 % av årets oppgang.

Gjenfangst av villaks

Registreringene av fiskene i rusa viste at 9,6 % av laksen hadde også gytt her i 2015. (Basert på fjorårets oppgangstall)

Lus

Lus på laks

Det ble registrert lus på 42 laks, 8,4 % av årets oppgang.

Lus på sjøørret

Det ble registret lus på 0, 27 % av årets oppgang.

Lus på oppdrettslaks

Det ble ikke registrert lus på de 10 oppdrettslaksene.

Garnskader

83 laks hadde garnskader; **16,6 % av årets oppgang.**

Fra rusa i Varpa, juni 2016 Foto: Mona Stensholdt

Sportsfisket 2016

Fisketid: 1. juni – 31. august

Kvote: 3 laks pr. fisker for sesongen, ikke kvote på sjøørret.

Det har blitt innrapportert fangst av **32 laks**.

Dette utgjør **6,4 %** av årets oppgang registrert i rusa.

(Dersom beregningene gjøres ut fra hva som var gått opp av laks i selve sportsfiskesesongen, dvs. fram til 1. september; 339 laks, er fangstene 9,4 % av oppgått laks i dette tidsrommet)

Antall kilo: 83, 2 kg

Snittvekt: 2, 6 kg

Det har blitt innrapportert fangst av **36 sjøørret**.

Dette utgjør **9,7 %** av årets oppgang registrert i rusa.

(Dersom beregningene gjøres ut fra hva som var gått opp av sjøørret i sportsfiskesesongen, dvs. fram til 1. september; er fangstene 14,1 % av oppgått sjøørret i dette tidsrommet).

Antall kilo: 33, 5 kg

Snittvekt: 0, 93 kg

Tilbakeleverte fangstrapporter: 80, 6%.

Arbeid/Tidsbruk 2016

All laks og sjøørret har blitt målt lengde på, tatt skjellprøver, registrert lus og evt. skader/garnskader på fiskene. I tillegg registrering av tidligere merket fisk. Alt av laks og de største sjøørretene har blitt merket. Det har blitt tatt skjellprøver av all laks unntatt 18 hanfisker i oktober der skjellene satt veldig hardt fast. I tillegg 5 anslått laks som gikk opp siste uka i juli.*

Samtlige skjellprøver er oversendt NINA i Trondheim.

Det har enkelte dager blitt forsøkt å måle lengden på ål. En dag det var 6 ål i rusa, var 4 av disse mellom 80 cm og 100 cm, de to siste var mellom 50 cm og 70 cm. Anslagsvis var gjennomsnittet på lengden på ålen i år rundt 75 - 80 cm.

Siste uka i juli var rusa ikke i drift. Ledegarna ble åpnet to steder og åpninga til selve rusa stengt slik at fisken kunne gå fritt opp i vassdraget. På dette tidsrommet da rusa ble åpnet var det svært liten oppgang av fisk, og denne uka ble benyttet til å avvikle 1 ukes ferie. Det var i 2016 ikke økonomi til å leie inn noen som kunne vikariere driften av rusa. For å få et noenlunde rett tall på oppgang av fisk denne uka, ble tallet på oppgått fisk uka før og tallet på oppgått fisk uka etter lagt til grunn for å beregne antall laks kom opp fra havet. Det ble anslått at denne siste uka i juli gikk det opp 5 laks*.

Våren 2016 ble det montert et helt nytt ledegarn til rusa mot landsiden mot nordvest (retning mot Kvannelva). Selve rusa ble byttet ut en gang denne sommeren fordi den var veldig skitten (tatt på land og vasket med høytrykkspyler og tørket). Ledegarna og rusa ble vasket/børstet 2 ganger i uka fra midten av juli, og hele rusa ble i august flyttet lenger utpå p.g.a. siv.

Når rusa måtte tas opp såpass tidlig i oktober, skyldtes det at isen begynte å legge seg på vatnet og ledegarna som stod lengst inne i sivet allerede var i ferd med å fryse fast i sivet.

Arbeidet med driften av rusa i Varpa er svært tidkrevende, og dette er daglig arbeid som må utføres både hverdager og helger. Vanligvis var det 3 tømminger/tilsyn hver dag, men enkelte dager da det var god oppgang av fisk måtte rusa tømmes 5 ganger pr. dag.

Foto: *Mona Stensholdt*

Evalueringer/vurderinger 2016

2016 har vært det 3. beste oppgangsåret av villaks etter at dagens form av ruseprosjektet ble startet opp i 2010.

Laksen er en god del større enn for noen år siden, og det samme bildet av størrelsen på villaksen var det også i fjor. I år var 54,6 % av oppgått laks mellom 600 og 799 mm, mens for noen år siden var kun ca. 25 % av laksen som hadde denne størrelsen. Varpa har alltid vært mest kjent for å ha svært mye laks mellom 400 og 600 mm. Snittvekta på innrapportert laks fra sportsfiskerne var i 2016 2,6 kg, i 2015 2,4 kg og i 2014 1,6 kg.

Aldri tidligere har det blitt registrert så mye sjøørret i rusa som i 2016. Denne tendensen begynte i fjor, etter at det har vært noen svært dårlige sjøørret-år. Størrelsen på innrapportert sjøørret fra sportsfiskerne var 0,93 kg i snitt. I fjor var dette tallet 0,67 kg, mens den i 2014 var 1,02 kg i gjennomsnitt.

Økningen i antall ål i rusa har fortsatt. I fjor var dette tallet større enn noen gang mens rusa har vært i drift, og i år har tallet på registrerte ål i rusa blitt enda høyere. I fjor var det i perioder en god del små ål i rusa (35 – 50 cm), men i 2016 har det så å si ikke vært registret ål på denne størrelsen. Ut fra det som står i fagbøker/tidsskrifter om størrelsen på ål i Nord-Norge, er ålen i Varpavassdraget svært stor.

Vassføringa i elvene vassdraget var jevnt god i perioden mai til midten av august. I august var vannstanden i Varpelva de siste 14 dagene av måneden for lav til at fisk kunne gå opp fra havet. Men økende vassføring i begynnelsen av september ga en meget god oppgang i ca. 10 dager. Da kom 26 % av laksen i 2016 opp i vassdraget, og 19 % av sjøørreten. Men vannstanden i elvene har vært nesten katastrofal lav denne høsten. I alt anslås det at av 91 dager denne høsten (september – oktober - november), har elvene i vassdraget vært så å si helt tørre i 40 dager, og hatt for lite vatn til oppgang av fisk ca. 55 dager.

Det er grunn til å stille spørsmål om det har vært gode gyteforhold for laks og sjøørret høsten 2016.

I 2016 kom det opp 10 oppdrettslaks, og det er det største registrerte tallet oppdrettsfisk siden 2010. I fjor ble det ikke registret oppdrettslaks i rusa.

Det var litt mer lus på villaksen i 2016 (8, 4 %) enn i 2015; 4, 9 %. I 2012 var dette tallet 23, 7 %. Hos sjøørret ble det kun registrert lus på 0, 27 % av oppgått fisk i 2016. Generelt har det vært svært lite lus på sjøørret i Varpavassdraget. I fjor var det 5, 8 %, ellers har det vært 0 % både i 2014 og 2013 og 4, 2 % i 2011 som det høyeste tallet før vi kom til 2015.

Det har ikke vært lus på oppdrettslaks de siste 5 årene i ruseprosjektet.

Mens det er mye positivt å si om oppgangstallet for laks og ikke minst sjøørret og ål, er det grunn til å rette søkelyset på det store antallet laks med garnskader. Det er svært negativt at det var 55 % laks med garnskader i mai og 100 % laks med garnskader i løpet av ei uke i juli. Aldri før har det blitt registrert så mye fisk med garnskader midt på sommeren. Derimot var det lite laks med garnskader om høsten.

Tidligere år har det vært en del blank laks som har gått om høsten. I 2016 hadde all laks gytedrakt fra slutten av juli.

Elever fra Drag skole var med i rusa en dag i juni.

Foto: *Stig Tangen*

GJENNOMGANG AV ÅRETS DRIFT AV RUSA

Drifting av rusa

Rusa ble satt ut for nerenden av Varpa 7. juli og dette var rekordtidlig. I fjor ble rusa satt ut 13. mai og det var da rekordtidlig. Det blir spennende å se om denne tendensen fortsetter. Vanligvis har rusa blitt satt ut uka etter 17. mai.

Det var ennå tegn til små isflak som kom ned Kvannelva fra vatna høyere opp, men det skapte ingen problemer for drift av rusa. Fra rundt 20. mai begynte vassføringa i elvene å avta litt og i begynnelsen av juni begynte elvene å bli små, men vassføringa ble litt bedre etter hvert.

Rusa ble flyttet litt lengre utpå vatnet (dypere) i midten av august fordi det begynte å gro mye siv rundt inngangspartiet til rusa. I juli ble rusa skiftet ut og ei ny ruse ble satt ut. Da var den første rusa så skitten at det var umulig å få den rein med å børste og vaske den mens den stod i vatnet. Ledegarna ble holdt reine med skrubbing og vasking 1 gang i uka fram til midten av juli, deretter 2 ganger pr. uke.

Det var tømning av rusa 3- 5 ganger pr. dag, hverdag og helg. Det er mye enklere å jobbe med rusa når det er mindre enn 10 laks i den. Det bør ikke være mer enn 3 laks i stampen med vatn når det skal jobbes med fisken. Da blir fisken mindre stresset.

Det ideelle er å ha rusa stående til november, for tidligere år har det vist seg at det kommer fisk opp i vassdraget i månedsskiftet oktober/november. Men når det begynner å legge seg is i sivet, blir det straks vanskeligere å få opp ledegarna. I år ble rusa tatt opp tidlig, 18. oktober, men da var det i ferd med å legge seg is rundt selve rusa.

Fangstene i rusa

2016 ble det 3. beste fangståret for laks i tidsrommet som ruseprosjektet har pågått (fra 2010). Laksen i år var i snitt større enn noen gang, selv om det også var en god del smålaks. I mai og juni var det ikke oppgang av laks over 800 mm, noe som var vanlig i 2014 og årene før det. I 2015 kom det opp 5 laks i denne

størrelsen i juli/august, mens det i år ble registrert 10 laks over 800 mm i september.

Beste tidsrom for oppgang av laks var slutten av juni, første halvdel av juli og første uka av september.

Den dagen da rusa ble tatt opp om høsten (18.okt) var det 1 villaks, 1 oppdrettslaks, 3 ål og 4 sjøørret i rusa.(Samme dag som rusa ble tatt opp ble det gjort ei befarng i øvre del av Varpelva. Det ble da observert 4 laks og 12 sjøørret i elva. Det virket ikke som om det var gyting på gang, men at alle forsøkte å komme seg opp i Varpa selv med minimal vassføring)

Det ble et rekordgodt år for oppgang av sjøørret, og den gode utviklingen fra i 2015 fortsatte i år. Snittvekta på fisken var høyere enn i fjor. Men det er mest fisk under 400 mm. Utover i juni begynte det å gå fint med sjøørret opp i Varpa (ingen sjøørret ble registrert i rusa i mai), og oppgangstallene for juni (72 stk), august (75 stk) og september (76 stk) var svært like. Den beste oppgangsmåned for sjøørret var juli (109 stk). Flest større sjøørret (over 500 mm) gikk opp i Varpa i juni.

Det er også spennende med at det de to siste årene har gått så mye ål opp i vassdraget. I 2016 ble det registrert enda flere ål i rusa enn i fjor. Den første ålen ble registrert 21. juli. Størst oppgang av ål var det i september, men også oktober hadde en god oppgang.

9,6 % av laksen hadde gytt i Varpavassdraget også i 2015.

Det ble tatt 10 oppdrettslaks i rusa; 3 stk i juni, 3 i september og 4 i oktober. Minste oppdrettslaks var 630 mm og den største var 880 mm. De største oppdrettslaksene kom opp i vassdraget i juni.

I helgene (lørdag og søndag) ble det nesten ikke registrert laks i rusa fra rusa ble satt ut i mai og frem til helga 25/26 juni. I helgene resten av sesongen «fisket» rusa som normalt.

Størrelsen på laksen og tidsrom for oppgang i 2016

	<u>Mai</u>	<u>Juni</u>	<u>Juli</u>	<u>Aug</u>	<u>Sept</u>	<u>Okt</u>	<u>Totalt</u>
Under 400 mm:	0	2	1	0	0	0	3
400 – 499 mm:	0	32	52	6	10	1	101
500 – 599 mm:	2	33	34	2	24	13	108
600 – 699 mm:	15	59	10	5	44	11	144
700 – 799 mm:	14	60	6	6	47	2	135
800 – 899 mm:	0	0	0	0	10	0	10

Størrelsen på sjøørret og tidsrom for oppgang i 2016

	<u>Mai</u>	<u>Juni</u>	<u>Juli</u>	<u>Aug</u>	<u>Sept</u>	<u>Okt</u>	<u>Totalt</u>
Under 300 mm:	0	1	14	34	21	8	78
300 – 399 mm:	0	24	39	41	44	24	172
400 – 499 mm:	0	25	51	0	8	5	89
500 – 599 mm:	0	22	5	0	3	1	31

Vinterstøinger

I mai ble det registrert 24 vinterstøinger i rusa; den største 720 mm og den minste 465 mm. I juni var det 4 vinterstøinger i rusa (den største var 690 mm og den minste var 480 mm). Siste registrerte vinterstøing i rusa var 11. juni.

Totalt registrert 28 vinterstøinger i rusa i mai/juni.

Vanligvis har ca.3 – 4 vinterstøinger blitt registrert i rusa hvert år.

Også sportsfiskerne har gitt tilbakemelding om usedvanlig mange vinterstøinger som har tatt i på sluk og makk i juni. De fleste laksene har vært så lite skadet at de har blitt sluppet ut igjen.

I forbindelse med tynningfisket av røye med småmaskede garn i Storvatnet øverst i vassdraget ble det våren 2016 sluppet ut 4 vinterstøinger; 525 mm, 590 mm, 615 mm og 735 mm.

Fisk med skader

I juni hadde 9 laks sår/skader. I juli var det 1 laks med sår/skade. I september var det 3 laks med sår/skader. Totalt 13 laks med sår /skader. De fleste hadde sår på rygg, på siden eller i buken. En laks i september hadde helt klare oterbitt. I september hadde en av de skadete laksene store partier av sopp på begge sidene av hodet.

I juli hadde 2 sjøørret sår/skader.

Garnskader

I alt var det 83 laks med garnskader; 16,6 % av årets oppgang.

I fjor hadde 2, 5 % av oppgått laks garnskader, i 2014 0, 43 %, i 2013 1,09 %.

Registreringer av laks med garnskader:

Mai; 17 av 31 laks hadde garnskader (55 %). Alle fiskene var mellom 620 – 785 mm

Juni; 31 av 186 laks med garnskader (16,7 %). 27 av fiskene mellom 600 – 799 mm

Juli; 32 av 103 laks garnskader (32 %) 29 av laksene var mellom 400 – 599 mm (I tidsrommet 11. – 15. juli kom det opp 18 laks og samtlige av disse hadde garnskader)

August; 1 av 19 laks garnskader (5,3 %). Laksen var 560 mm

September; 2 laks av 135 garnskader (1,5 %). (Begge fiskene mellom 500-600 mm)

Oktober; 0 laks med garnskader

Det ble ikke registrert sjøørret med garnskader.

Lus

Villaks

Det ble registrert lus på 42 villaks, 8, 4 % av årets oppgang.

Str. på laksen	Antall fisk med lus pr. måned (Antall oppgått laks pr. mnd)						Snitt lus pr. fisk
	Mai	Juni	Juli	Aug	Sept	Okt	
Under 400 mm:	0 (0)	2 (2)	0 (1)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	7,0 stk
400 – 499 mm:	0 (0)	9 (32)	9 (52)	0 (6)	0 (10)	0 (0)	4,3 stk
500 – 599 mm:	0 (2)	4 (33)	10 (34)	0 (2)	2 (24)	0 (9)	4,9 stk
600 – 699 mm:	0 (15)	3 (59)	2 (10)	0 (5)	0 (44)	0 (8)	4,1 stk
700 – 799 mm:	0 (14)	1 (60)	0 (6)	0 (6)	0 (47)	0 (0)	3,0 stk
800 – 899 mm:	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (10)	0 (0)	

Dette viser at det var mest lus på små laks.

Sjøørret

I juli hadde 1 sjøørret (390 mm) lus (4 stk), og denne fisken var mager.

I 2016 hadde 0, 27 % av årets sjøørret lus.

Oppdrettsfisk

Det ble ikke registrert lus på oppdrettslaksene.

Oppsyn/ Ulovlig garnfiske

I 2016 har det ikke vært lokal oppsynsmann i regi av SNO tilknyttet havområdene i Nord-Salten. Ut fra det vi vet har SNO -oppsyn vært på tokt 1 gang i tilknytning til det nære havområdet(«Innersida») til Varpavassdraget, og tilbakemelding herfra tyder på at det ikke ble gjort fangst av ulovlige garn i sjøen.

Det har imidlertid kommet meldinger om mye ulovlig garnfiske i sjøen i Hamarøy og Tysfjord.

Det svært høye tallet på laks med garnskader som ble registrert i rusa i Varpa i 2016 viser at det er et omfattende garnfiske i havet. Størrelsen på de fiskene som ble registrert med garnskader i rusa i mai og juni indikerer at det ble brukt svært stormaskede garn etter laks i havet, mens registreringene i juli viser at det må ha vært brukt ørretgarn/makrellgarn i sjøen.

Varpavassdraget grunneierlag har hatt engasjement av egen oppsynsmann tilknyttet Varpavassdraget, med hovedmål å prøve å ta ulovlig garnfiske i vatna. I siste del av juli ble det beslaglagt 2 garn i Storvatnet av oppsynsmannen. Begge garna var stormaskede med hensikt å ta stor innlandsfisk, laks og sjøørret. Garna ble overlevert lensmannen i Hamarøy. Det var ikke mulig å bevise hvem som hadde satt garn. I løpet av sensommer og høst ble det gitt flere tips om garnsetting i Storvatnet, Mellomvatnet og Kvannvatnet uten at det ble gjort beslag.

Ål

Økningen i antall ål som ble registrert i rusa i 2015 (217 stk) fortsatte bare i 2016 hvor det ble registrert 228 ål. I 2014 var tallet 44, mens det i 2013 var 13 ål i rusa.

Mens det i fjor var en god del små ål i rusa, ble det i år nesten bare registrert stor ål (over 600 mm).

Den første ålen i rusa i 2016 ble registrert 21. juli, og så kom det opp litt ål i slutten av juli, før det så å si ikke ble registrert en eneste ål før vi kom til 18. august. Derfra og ut over høsten kom det opp mye ål i Varpa, med september

som den beste måneden (128 stk). Samme dag som rusa ble tatt opp (18. okt) var det 3 ål i rusa.

Foto: *Stig Tangen*

Statistikk for de 7 årene rusa har vært i drift

	<u>2016</u>	<u>2015</u>	<u>2014</u>	<u>2013</u>	<u>2012</u>	<u>2011</u>	<u>2010</u>
Laks	501	432	702	366	813	375	270
Sjøørret	370	313	59	115	82	216	155
Oppdrettslaks	10	0	3	4	4	9	10
Regnbueørret	0	0	0	0	0	0	13
Pukkellaks	0	0	1	0	1	1	0
Ål	228	217	44	18	53	123	73
Smolt	33	20	14	13	26	46	59
Vinterstøinger	28	4	3	4	2	4	5

Oppdrettslaks

Innslag oppdrettsfisk %	1,99	0,0	0,43	1,08	0,49	2,4	4,7
(av oppgått laks)							
Snittlengde i mm	751		633	788	745	606	

Villaks; lengdegruppe

m/mest fisk i mm: 600-699 600 -699 400 -499 600 – 699 500 – 599 500 – 599

Fisk med lus av oppgått fisk

Laks	8,4 %	4,9%	11,3%	9,8 %	23,7%	3,5 %	8,4%
Sjøørret	0,27%	5,8 %	0,0%	0,0%	2,4%	4,2%	0,6%
Oppdrettslaks	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	11,2 %	23,1 %
Garnskadet laks	16,6%	2,5%	0,43%	1,1%	4,6%	1,1%	2,5%

	<u>2016</u>	<u>2015</u>	<u>2014</u>	<u>2013</u>	<u>2012</u>	<u>2011</u>	<u>2010</u>
Skadet laks	2,59 %	4,2 %	3,0 %	4,9 %	1,7%	1,9 %	1,5 %
Gjenfanget fisk*	9,6%	7,8 %	17,8 %	7,9 %	5,7 %	20,0 %	
Antall driftsdøgn/rusa	158	161	172	163	159	178	156
Sportsfisket							
Antall laks	32	57	15	29	31	21	29
Samlet kilo laks	83,2	135,5	23,8	59,7	70,3	46,2	63,8
Snittvekt laks i kg	2,6	2,4	1,6	2,06	2,3	2,2	2,2
Antall sjøørret	36	52	16	26	14	41	26
Samlet kilo sjøørret	33,5	24,9	16,3	21,2	9,8	31,9	29,9
Snittvekt sjøørret/kg	0,93	0,67	1,02	0,82	0,7	0,78	1,15
% uttak/fangst laks (i forhold til oppgang)	6,4	13,2	2,1	7,9	3,8	5,7	10,5
% uttak/fangst sjø- ørret i forh. til oppgang	9,7	16,6	27,1	22,6	17,1	19,0	16,8
Innleverte fangstrapp.	80,6 %	81,6%	80,0%	80,7 %	81,1%	80,8%	81,0%

*Dette er basert på gjenfanget fisk ut fra antall fisk som ble registrert i rusa året før. Det er noen få registreringer av laks som er tatt i rusa og som 2 ganger tidligere har vært klippet i rusa, og som dermed har sin 3. gyting i vassdraget. Men disse få fiskene er ikke med i denne statistikken.

Vurderinger etter 2016-sesongen og momenter for 2017-sesongen

Ruseprosjektet i dagens form og gjennomføringa av dette fungerer meget godt. Prosjektet er meget tidkrevende og dermed ei ganske tung økonomisk satsing, men når en ser på all kunnskap som ut av dette tiltaket, er det svært verdifullt både for både det offentlige, oppdrettsnæringa, lokalsamfunnet og allmennheten. Derfor bør prosjektet videreføres med dagens opplegg.

Prosjektet viser at i 2016 var både laksestammen og sjøørretstammen god i Varpa. Sjøørretbestanden er på full fart oppover. Kvaliteten på den anadrome fisken er meget god. Det er lite oppdrettslaks, og den fisken som kommer opp i vassdraget, tas ut. Dermed kan en trygt lansere Varpavassdraget som et rent villaks-vassdrag. Fiskehelsa er god og det er lite lus på fisken. Selv om det er ei stor oppdrettsnæring i Nord-Salten, så virker det ikke som denne har negative konsekvenser for de anadrome fiskebestandene og kvaliteten på fisken i Varpavassdraget. Rusesatsinga er et godt overvåknings- /forskningsprosjekt som til enhver tid vil gi kunnskap om hvordan oppdrettsnæringa påvirker dette lokale vassdraget. Det er mye ål i vassdraget. Ruseprosjektet avspeiler også det ulovlige garnfisket i sjøen.

Det ser ikke ut til at ruseprosjektet innvirker negativt på stammen av villaks, det er godt med laks i vassdraget og dermed nok gytefisk til å holde produksjonen oppe. Om ei slik ruse innvirker på om laksen er bitevillig for sportsfiskerne, er vanskelig å si. Sportsfiskefangstene er ikke store ut fra mengden fisk som går opp, men det ser mer ut som om det er sommerværet og vanntemperaturen som avgjør om fisken biter. Sportsfiskefangstene viser klart og tydelig at med dagens regelverk gjør ikke fiskerne store innhogg i verken lakse- eller sjøørretbestanden i Varpavassdraget.

Det er helt nødvendig å få dette prosjektet inn i ei økonomisk ramme som kan legge til rette for at 2 personer kan drifte feltarbeidet fra mai til november og få langsiktige økonomiske avtaler. Prosjektet er så tidkrevende og binder så opp tilstedeværelsen til en person, at det er nødvendig å ha to for å ha litt ferie/avspasering. Med to «ansatte» i denne satsinga vil det være litt enklere å kunne utvide prosjektet til at det kan være ei ruse på utgang, og at denne rusa vil være i tilknytning til eksisterende ledegarn og ruse, og være utplassert i Varpa i samme tidsrom som rusa på oppgang.

Ved å ha ei ruse på utgang kan blant annet følgende kartlegges:

- Tidsrom for utgang av smolt og mengde smolt
- Tidsrom for utgang og mengde vinterstøinger
- Kartlegge om laks og sjøørret i utgangspunktet har naturlig ned- og oppvandring(er) mellom sjø og vatna om sommeren og høsten
- Kartlegge når (og om) tidlig-gytere av laks går ut om høsten før november

Varpavassdraget grunneierlag vil satse enda mer på lokalt oppsyn i Varpavassdraget. Det er i dag et altfor omfattende ulovlig garnfiske i flere av vatna. Dette gjør at mengden gytefisk ikke er så stor som den kunne være. Grunneierlaget har fått en god økonomisk avtale med The Quartz Corp som kompensasjon for det vatnet som tas ut av den øvre delen av vassdraget. Disse pengene skal primært brukes til kultivering av innlandsfisk og tilretteleggingstiltak for å gjøre vassdraget enda mer attraktivt i sportsfiske- og friluftssammenheng. Men i 2017 vil det bli brukt et betydelig beløp til oppsyn, og målet er å ha 2 oppsynsmenn i jobb fra tidlig om våren til sent om høsten.

Det er ønskelig og nødvendig med en lokal SNO- ansatt for å få slutt på det omfattende ulovlige garnfisket i sjøen. Etter at det ble ansatt lokal oppsynsmann for Nord-Salten av SNO for noen år siden, ble innslaget av laks med garnskader i rusa sterkt redusert. Nå er denne SNO-ordninga fjernet, og det er mer garnskadd laks i Varpa enn noen gang.

Det er i hvert fall sikkert at bestanden av laks og sjøørret i Varpavassdraget kunne ha vært enda større dersom det ulovlige garnfisket i sjøen og vatna ble redusert.